Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Milagros Magunazelaia Amenabar

Otxandio, Bizkaia
(1927-2017)

Aurkibidea

Biografia

Uribarrena kalean jaio zen bederatzi neba-arrebatako etxean. Bosgarrena izan zen bera, baina lehenengo alaba; hori dela-eta gazterik lan asko egindakoa da. Ama Otxandio bertakoa zuen eta aita Indusikoa, Dima. Gerra garaian, herria bonbardatzerakoan, alde egin zuten: Mañarian eta Urdulizen egon ostean, Bermeora joan ziren bere izeko han baitzegoen neskame diputatu baten etxean, Nestor Basterretxearen aitarenean, hain zuzen ere. Handik, Berangora joan ziren etxera bueltatu arte. Bederatzi urtez egon zen etxetik kanpo lanean: hiru urtez Galdakaoko etxe batean neskame, beste hiru urtez Bilboko Elkano kalean eta hiru uda Donostiako Internacional hotelean zerbitzari lanetan. Oletako (Aramaio) senarrarekin hiru seme-alaba izan zituen.

Zintak

OTX-012

- **Proiektua**: Otxandioko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data**: 2011-06-16
- **Iraupena**: 64 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Goiria Mendiolea, Nerea
- **Transkribatzailea(k)**: Goiria Mendiolea, Nerea

OTX-013

- **Proiektua**: Otxandioko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data**: 2011-06-16
- **Iraupena**: 55 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Elortza, Kepa

Pasarteak

1. Gizon asko etxean

- **Erref**: OTX-012/002
- **Iraupena**: 0:01:36. **Hasi**: 00:04:10. **Bukatu**: 00:05:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:
9 neba-arreba aurrera ateratzeko behar asko egin zuten bere gurasoek. 5 neba ziren eta ama domeka arratsaldetan errekara joaten zen astelehenerako tailerretako arropak garbitzeko. 14 bat urterekin hasten ziren beharrean orduan.

2. Etxeko banaketa

- **Erref**: OTX-012/003
- **Iraupena**: 0:01:47. **Hasi**: 00:05:46. **Bukatu**: 00:07:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:
Beraien etxea zelako zen azaltzen du. Sutea (sukaldea) handia zen, beheko sua zuena. Goian lau logela handi zituzten, bakoitzean bi ohe zeuden. Sute ondoko gelari "kuartu ilune" esaten zioten eta berak han egiten zuen lo.

3. Komuna bai, baina dutxarik ez

- **Erref**: OTX-012/004
- **Iraupena**: 0:01:42. **Hasi**: 00:07:33. **Bukatu**: 00:09:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:
Jaiotetxean komuna era bazuten, olazkoa. Dutxarik ez zutenez, udan erreka ondoko putzura joaten ziren: neskak alderdi batera eta mutilak beste batean. Neguan balde zabalean sartuta garbitzen ziren.

4. Etxeko garbiketak belauniko egin behar

- **Erref**: OTX-012/005
- **Iraupena**: 0:01:54. **Hasi**: 00:09:15. **Bukatu**: 00:11:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Argindarra beti ezagutu du etxean. Etxeko ola belauniko jarrita zelan "arena"tzen zuten gogoratzen du. Pasilloa handia zen eta lan handia izaten zuten.

5. Etxeko jeneroarekin egin zuten aurrera

- **Erref**: OTX-012/006
- **Iraupena**: 0:04:43. **Hasi**: 00:11:09. **Bukatu**: 00:15:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Suteko beheko suan galdara izaten zuten eta bertan egosten zuten dena. Beraien errentan bizi ziren eta bertako soloan gauza asko jasotzen zituzten. Arto-irinarekin egindako morokila eta esnea afaltzen zuten gauero; goizetan, ostera, taloa esnearekin. Hori dela-eta, ez zuen goserik ezagutu. Irin bila errotara joaten ziren, herrian bertan zuten. Txerria urtero hiltzen zuten. Untxiak eta oiloak ere bazituzten.

6. Errotara joaten zirenekoa

- **Erref**: OTX-012/007
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:15:52. **Bukatu**: 00:17:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:
Gaur egun bere neba zaharrena aritzen da soroan. Militonen errotara joaten ziren zorroarekin. Mutilak joaten ziren errotara.

7. Mutilen eta nesken eginkizunak desberdinak ziren

- **Erref**: OTX-012/008
- **Iraupena**: 0:01:56. **Hasi**: 00:17:02. **Bukatu**: 00:18:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Milagros sekula ez zen joan errotara irin bila. Hori mutilen eginbeharra zen. Desberdinak ziren mutilen eta nesken eginkizunak. Nesken artean nagusiena zenez, berari eta neba zaharrenari egokitu zitzaien lan gehientsuenari aurre egitea.

Transkripzioa
- Mutillek zelan euki genduzen, ni holan zereaz, zorruaz-eta ez. Mutillek zelan bost mutil euki genduzen, ba pentseu eizu! Mutillek eitten eurezan horrek gauzok, Baie errotie dau plazatik bajatu ta ensegida. Oin ya ez daure idxotik ta ezebez, oin ez dau holako zerik. Bai orduen denporan errotie ba plazatik segidan, ezkerreta.
- Ta esan dozu hori mutillek eitten eurela. Ta ze biher zan mutillena ta ze biher zan neskana? Diferentzidxau eitten zan, ezta?
- Bai diferente. Ba neskak, ba ni neusidxena nesketatik, aittu dozu? Ta horrenbeste mutil eta gure aiñe, gure aitte diffuntuek esaten ostan. Gure aiñe erropa eta harek aitte dufntuek sekule niri demandarik ez, ez ostan eitten. Klaro gure aiztiek esaten dau, bestiek gaztiauek, hil da hori Pakita ointxe lau urte izengo diz, San Bernabe egunien hil zan, ta harek esaten ostan: "Bai, ni neu etxien biherra ein eta biherrak ein" aittu dozu? "ta bestiak zerian-ta". Nik demandan be eitten notsan igual zerien, ba neure hurrungoko zerai: "Bai zuok beti zabize kalian ta etxien ezebez ez dozue itten". Ta aitte defuntuek beti niri fabore urtetan dauen, ta klaro neuk eitten naban biherrik gehidxen, neuri tokau jatan, ta gure mutille be oin Karmelo nausidxena be, hareri tokau jakan gehidxen biherra eittie. Gero gaztiek hobetotxuau bizi zien, baie gu, ba ni be nesketatik, bost mutilegaz, atara eizu kontue! Bai, erropak oingo moduen labadorie-eta euki bagenduzen? errekara juen eta erropak garbittu ta han eskei be eitten genduzen, ta gero plantxau ta horrek danok.

8. Arropak errekan garbitzen

- **Erref**: OTX-012/009
- **Iraupena**: 0:01:57. **Hasi**: 00:18:58. **Bukatu**: 00:20:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:
Arropak eskuz garbitzen zituzten, txinbo xaboia erabiltzen zuten. Lehenengo arropak beratzen jartzen zituzten eta gero errekako harri batean jota garbitzen zituzten. Errekan andre asko batzen ziren. Zuriei lixiba apur bat botatzen zien.

9. Korta eta soloko lana mutilek egiten zuten

- **Erref**: OTX-012/010
- **Iraupena**: 0:01:12. **Hasi**: 00:20:55. **Bukatu**: 00:22:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Kortako lana nebek egiten zuten, baita bertako garbiketak ere. Soloko lana ere batez ere mutilek egiten zuten.

10. Txingarrekin berotutako lisagailua

- **Erref**: OTX-012/011

- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 00:22:07. **Bukatu**: 00:23:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Arropa lisatzeko makina zelako zen azaltzen du. Lisagailua berotzeko beheko suko txingarrekin betetzen zuten. Sukaldeetara txapak heldu zirenean, beste mota batekoak heldu ziren.

11. Koltxoia hustu garbitzeko

- **Erref**: OTX-012/012
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 00:23:52. **Bukatu**: 00:25:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Koltxoiak garbitzeko artilea soltatzen zuten. Eguzkitan jarri eta makila batekin jotzen zuten nasaitzeko. Ostean berriro josten zuten koltxoia egiteko.

12. Artoaren lanketa

- **Erref**: OTX-012/013
- **Iraupena**: 0:04:43. **Hasi**: 00:25:17. **Bukatu**: 00:30:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artoa

Laburpena:
Artoaren lanketa azaltzen du. Etxeko bi gela erabiltzen zituzten artoa zabaltzeko, sikatzeko. Garandu ostean eramaten zuten errotara. Artoaren "trunkue", txokorra, ganaduari ematen zieten. Etxeko atartean zuritzen zuten artoa.

13. Jeneroa etxerako baino ez, saldu barik

- **Erref**: OTX-012/014
- **Iraupena**: 0:02:17. **Hasi**: 00:30:00. **Bukatu**: 00:32:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Etxeko jeneroa etxerako baino ez zuten izaten. Bertakoak ez ziren plazara joaten, normalean Aramaio aldekoak etortzen ziren bertako plazara. Esnea lantzean behin saltzen zuten.

14. Pernila, buzkantzak eta txorizoak

- **Erref**: OTX-012/015
- **Iraupena**: 0:03:16. **Hasi**: 00:32:17. **Bukatu**: 00:35:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Pernilak, urdaiazpikoa, sutean bertan eskegitzen zuten. Pernilari gatza ematerakoan, leku fresko batean jartzen zuten ez baitzegoen hozkailurik. Buzkantzak eta txorizoak zelan egiten zituzten azaltzen du. Txerria etxe ondoan erretzen zuten eta atartean txikitu.

15. Ilargiaren garrantzia

- **Erref**: OTX-012/016
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:35:33. **Bukatu**: 00:37:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:
Txerria Gabon aurreko ilbeheran hiltzen zuten. Ilargiari kasu egitea garrantzitsua da, eragina baitu.

Transkripzioa
- Noz hil biher izeten zan txarridxe?
- Ba neguen, ilbeheran. Guk beti begituten gontsen, ni akordetan naz , aittek defuntuek eta ama defuntuek be beti esaten aban: "Ilbeherie ontxe laster da" ta orduntxe ilbeheran hiltzen gendun txarridxe betik. Gabon aurretxuen. Ba ilbeheriek dauko zerikusidxe haundidxe. Oin ez dotse /etse/ emoten inportantzirik, baia on be emoten dotse /emotentse/ inportantzidxe. On be lorentzako ta ba lorentzako ta be ilbeherieri begituten jako, ze lorak-eta sartzen bozuz ilbeheran, betik hobeto zertzen deure, ilbeherek, ilbeherek pentsau ez arren efekto haundidxe dauko e! Lehen ez jakan /etxakan/, bueno oin ez jako /etxako/ emoten holako inportanitzirik, baia lehen bai. Lehen betik ilbeherieri begituten jakon, halan bai, txarridxek hiltzeko-ta betik ilbeherie.
- Ta orturako be bai?
- Orturako be bai. Orturako honek letxuga hazidxek-eta ereitteko ilbeherie begiten jako. Ilbeheran betik beste zeren bat deko horrek urak. Nik holan entzun dotset /entzuntset/ betik honek persona geu baiño zaharrauai. Entzun dozu? ta esan dotsuan /esantsuan/ morun lorantzako be bai e! Lorak be podau-edo gure bozuz edo zerien, ilbeheran betik zer daukiela, askoz be. Bai.
- Bai zozer eukiko deu, ezta?
- Bai. Nik neuke be holan jeranidxuek-edo haundidxek-edo euki dodazenien-ta, ba betik ein dot ahalegin ilbeheran zertzie ta gero ba uretan euki ta ipiñi ta ba danak hartzen deu indderra.
- Ta ulie-eta ebaitteko?
- Ez, nik ez. Ulie ebaitteko batzuk badauke oin be, nik gure etxien ez dot entzun holakoik.

16. Orrazkera eta apainketa

- **Erref**: OTX-012/017
- **Iraupena**: 0:02:49. **Hasi**: 00:37:33. **Bukatu**: 00:40:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Apaintzea
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Orrazkerak

Laburpena:
Bere ahizpak apaintzen zien ilea: ebaki, permanentea... Gasteizko zein Otxandioko ile-apaindegira joaten ziren. sekula ez da makillatu, baina ezpainak margoztu bai. Depilazioa.

17. Neskame Galdakaon, Bilbon eta Donostian

- **Erref**: OTX-012/018
- **Iraupena**: 0:02:06. **Hasi**: 00:40:22. **Bukatu**: 00:42:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Leku desberdinetan egon zen neskame lanetan: Galdakaoko okindegi batean

hiru urtez, beste hiru urtez Bilboko Elkano kalean eta Donostiako Internacional hotelean zerbitzari 3 uda.

18. Neskame zegoela denetariko lanak

- **Erref**: OTX-012/019
- **Iraupena**: 0:03:25. **Hasi**: 00:42:28. **Bukatu**: 00:45:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Galdakaon neskame zegoela lan oso gogorrak egokitu zitzaizkion, arropa asko garbitu behar izan zuen, betiere eskuz. Handik Bilboko etxe batera joan zen eta han oso pozik egon zen dontzeila lanetan. Donostiako hotel batean gehiago irabaziko zuelakoan zenez alde egin zuen.

19. Arreoa prestatzen

- **Erref**: OTX-012/020
- **Iraupena**: 0:02:01. **Hasi**: 00:45:53. **Bukatu**: 00:47:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Neskame zegoela irabazitakoa beretzat izaten zen. Donostian zegoela mutil-laguna zuenez, izarak-eta erosi zituen arreoa prestatzeko. Neguan Otxandion josten ikasten aritu zen arreoa osatzeko.

20. Donostiako Internacional hotela

- **Erref**: OTX-012/021
- **Iraupena**: 0:01:36. **Hasi**: 00:47:54. **Bukatu**: 00:49:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Donostiako Intenacional hotelean ibili zen zerbitzari lanetan. Turista asko egoten ziren eta zerbitzariak ere asko izaten ziren, behar asko izaten zuten.

21. Diputatuaren alabaren arropak jasotzen zituen

- **Erref**: OTX-012/023
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 00:52:04. **Bukatu**: 00:54:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Neba-arreba asko izan arren ez zuten goserik pasatu. Izekoa Bermeokoa zen diputatu baten etxean egon zen lanean. Bertako alabaren arropak ekartzen zizkien eta jaunartzea ere haren soinekoagaz egin zuen Milagrosek.

22. Gerran alde egin behar

- **Erref**: OTX-012/024
- **Iraupena**: 0:04:51. **Hasi**: 00:54:14. **Bukatu**: 00:59:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:
Otxandiora frontea sartu zenean, Mañarira joan ziren. Handik Urdulizera eta Berangora egin zuten alde. Bilbo hartu zutenean bueltatu ziren etxera, eta dena hondatuta zegoela ikusi zuten. Bere neba eta amandrea behiarekin joan ziren; hori dela-eta, ez zuten esne faltarik izan, sikiera. Aita sasoi hartan Santoñako kartzelan izan zuten.

23. Bermeon egon ziren diputatu baten etxean

- **Erref**: OTX-012/026
- **Iraupena**: 0:03:01. **Hasi**: 01:00:09. **Bukatu**: 01:03:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:
Otxandioko lehen bonbardaketa herriko jaietan, Santa Mañetan, izan zen. Bonbardaketa sumatu orduko, zubi azpira joan ziren; handik ikusi zuten bonbardaketa. Handik Oletara (Aramaio) joan ziren. Ostean, Bermeora joan ziren bere izeko han baitzegoen inude-lanetan diputatu baten etxean. Diputatu horrek alde egin zuten mugaz bestaldera. Diputatu horren semea Nestor Basterretxea eskultorea da.

24. Intendentziatik etxerako jakiak

- **Erref**: OTX-013/002
- **Iraupena**: 0:02:25. **Hasi**: 00:00:08. **Bukatu**: 00:02:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Nebarik zaharrenak intendentzian jarduten zuen lanean, eta etxerako jakiak ekartzen zituen kuarteletik. Beste neba bat Urdulizen geratu zen morroi, eta

urte batzuk eman zituen bertan. Otxandiora itzuli zirenean, errazionamenduko gauzak udaletxean jasotzen zituzten.

25. Aduana eta aduanazainak

- **Erref**: OTX-013/003
- **Iraupena**: 0:04:10. **Hasi**: 00:02:33. **Bukatu**: 00:06:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Beste batzuk

Laburpena:
Otxandiora itzuli berritan, amak babarrun, irin, etab. Arabatik ekartzen zituen, etxean ez baitzuten ezer. Arabarekin mugan aduana zegoen, eta, besteak beste, ubidear aduanazain bat eduki zuten Otxandion. Aduana non egon zen azaltzen du.

26. Milizianoak etxean

- **Erref**: OTX-013/004
- **Iraupena**: 0:02:33. **Hasi**: 00:06:43. **Bukatu**: 00:09:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Lanbideak » Polizia

Laburpena:
Milagrosek ez du Guardia Zibilik ezagutu Otxandion. Legution bazeuden, eta handik etortzen ziren Otxandiora. Gerra denboran, frontea herrian egon zenean, Bilbo inguruko miliziano bi eduki zituzten etxean lo egiten. Jende oso formala omen zen. Orain gutxi arte gorde dute haiekin hartu-emana.

27. Bonbardaketa herriko jaietan

- **Erref**: OTX-013/005
- **Iraupena**: 0:03:24. **Hasi**: 00:09:16. **Bukatu**: 00:12:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Milagrosek ez du gerra aurreko oroimenik. Gerra Zibileko lehenengo bonbardaketa Otxandioko jaietako laugarren egunean izan zen. Aurreko egunean, bera lagunekin udaletxeko balkoian zegoela, Txapel Gorri bat “Viva España”ka ibili zen herriko plazan. Aita “Bizkaittarra” zen, eta Santoñako kartzelan eduki zuten preso.

28. Maistra oso elizkoia zen

- **Erref**: OTX-013/007

- **Iraupena**: 0:02:53. **Hasi**: 00:14:21. **Bukatu**: 00:17:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Maistra, doña Petra, erdalduna zen. Gogorra zen baina ondo irakasten zuen. Maistra oso elizkoia zen, eta ikasleak elizako zutargiak edota eliza bera garbitzera eramaten zituen. Arrosarioa egunero errezatzen zuten eskolan. Abadea astean behin etortzen zen eskolara, dotrina irakasten. Eskolako pisu batean neskek eta bestean mutilek ikasten zuten.

29. Dotrina eta mezak euskaraz

- **Erref**: OTX-013/008
- **Iraupena**: 0:02:40. **Hasi**: 00:17:14. **Bukatu**: 00:19:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Zapatuan ere joaten ziren eskolara. Abadea orduan etortzen zen, dotrina irakastera. Elizan ere ikasten zuten dotrina, euskaraz irakatsita. Abadea herrikoa zen. Meza ere euskaraz ematen zuen.

30. Erlijio ardurak

- **Erref**: OTX-013/011
- **Iraupena**: 0:01:26. **Hasi**: 00:23:54. **Bukatu**: 00:25:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Milagrosen seme biak izan ziren monagilloak. Gurasoek hartzen zuten orduan umeak mezara eramateko ardura. Aste Santuan fraideak etortzen zirenean oso sermoi gogorrak egiten zituzten.

31. Aste Santuko prozesioak

- **Erref**: OTX-013/012
- **Iraupena**: 0:02:55. **Hasi**: 00:25:20. **Bukatu**: 00:28:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Aste Santua

Laburpena:
Lehengo prozesioek herri osoari ematen zioten buelta. Ostiral Santu egunean hilkutxa eramaten zuten. Prozesioan zihoazen santu, Ama Birjina eta beste aipatzen ditu. Erramu Domekan elizpeko buelta bakarrik egiten zen, bedeinkatutako erramuekin.

32. Garizuma eta bijilia

- **Erref**: OTX-013/014
- **Iraupena**: 0:01:57. **Hasi**: 00:29:19. **Bukatu**: 00:31:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Garizuma eta Errauts Eguna

Laburpena:
Garizuman bandak eta txistulariek ez zuten joten plazan edo kaletan, harik eta Pazko egunera arte. Milagrosen familian musikari asko daude. Lehen denek egiten zuten bijilia (haragi-hustea).

33. Gabonak etxean. Arrandegiak

- **Erref**: OTX-013/015
- **Iraupena**: 0:02:59. **Hasi**: 00:31:16. **Bukatu**: 00:34:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Gabonetan bisigurik ezean, txitxarroa erretzen zuten parrillan. Bermeotik Gasteizera ekartzen zuten arraina, eta Otxandion bi arrandegi zeuden. Gabonetan familia zabala elkartzen zen. Arrainaz gain, konpota eta turroia ere izaten zuten. Afaria, tradizioz, azarekin hasten zuten.

34. Errege magoak, eguneroko jakiak, ardo-zopak

- **Erref**: OTX-013/016
- **Iraupena**: 0:02:44. **Hasi**: 00:34:15. **Bukatu**: 00:36:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Oinetakoak leihoan jarri, eta erregeak panpinatxoa ekarriz gero, umeak oso pozik egoten ziren, nahiz eta panpina kartoizkoa izan. Etxean oiloak, untxiak, txerriak etab. izaten zituzten. Goserik ez zuten inoiz pasatu. Eguerdian baba-lapikoa txorizo eta urdaiarekin, eta gauean taloak esnearekin. Gabonetan ardo-zopak ere hartzen ziren etxean.

35. Inauteriak, Kandelerio eta Santa Agedak

- **Erref**: OTX-013/017
- **Iraupena**: 0:04:03. **Hasi**: 00:36:59. **Bukatu**: 00:41:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Inauteriak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » Kandelario Eguna

Laburpena:
Inauterietan txerri muturrak arrautza-irinetan pasatuta eta tostadak jaten zituzten. Mutilak andre jantzita ibiltzen ziren. Kandelerio Egunean meza entzun eta kandelak bedeinkatzen zituzten. Santa Agedatan afari-merienda egiten zuten etxean. Mutilak kantuan joaten ziren batzen, makila eta otzararekin, eta jasotakoarekin afaria egiten zuten. Lehen, gizonezkoak bakarrik joaten ziren Santa Ageda batzen. Gabonetan auzoko mutil batzuk etortzen ziren etxera eta denak kantuan aritzen ziren.

36. Herriko jaietan elurrarekin egindako limonada

- **Erref**: OTX-013/019
- **Iraupena**: 0:02:46. **Hasi**: 00:41:25. **Bukatu**: 00:44:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:
Santa Mariñak, herriko jaiak, bezperatik hasi eta hiru egun irauten dute. Domekan “errepetiziñua” egiten dute. Errepetiziño egunean, San Bernabeko elur-zulotik [neberie] elurra ekartzen dute herri guztiarentzako limonada prestatzeko. Milagrosek bere akorduan beti ezagutu du ohitura hori. Jaietako zezenak ez zaizkio asko gustatzen, baina dantzak [jantzak] bai.

37. San Juan eta San Pedrotako suak

- **Erref**: OTX-013/020
- **Iraupena**: 0:02:34. **Hasi**: 00:44:11. **Bukatu**: 00:46:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:
San Joanetan, herrian zehar sei lekutan pizten dute sua, eta txistua eta danbolina surik su ibiltzen dira. Suak San Joan eta San Pedro bezperetan pizten dituzte. San Joan bezperan gazteak orturik ortu ibiltzen dira letxugak batzen, gauean entsaladan jateko.

38. Eskolako jolasak. Etxean lan asko

- **Erref**: OTX-013/022
- **Iraupena**: 0:03:14. **Hasi**: 00:48:35. **Bukatu**: 00:51:49

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Eskola denboran autorik ez zegoenez, lasaiago jolasten zuten. Sokasaltoka, kanikekin eta sakekin ere ibiltzen ziren. Orduan neskak ez ziren mutilekin jolasten. Mutilak frontoira joaten ziren jolastera. Bolatokira olgetan ez, baina gerra denboran aireplanoen erasoetatik babesteko bai joaten zen. Etxean bost mutil ziren, eta nesketan nagusia bera zenez, etxeko lan asko izaten zuen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-11-14

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**

Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com